

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 4 август 2026 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Павлина Панова

Членове: Надежда Джелепова
Атанас Семов
Красимир Влахов
Янаки Стоилов
Соня Янкулова
Борислав Белазелков

Десислава Атанасова
Галина Тонева
Сашо Пенев
Невин Фети
Орлин Колев

при участието на секретар-протоколита Даниела Иванова разгледа в закрито заседание на 04.08.2026 г. конституционно дело №15/2026 г., докладвано от съдия Соня Янкулова.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата на произнасяне по допустимост на искане на основание чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 31.07.2026 г. по искане на 50 народни представители от 52-рото Народно събрание за установяване на противоконституционност на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г. (обн. ДВ, бр. 69 от 2026 г.; ЗДБРБ за 2026 г.).

Според вносителя на искането Законът за държавния бюджет на Република България за 2026 г. е противоконституционен поради противоречие с чл. 4, ал. 1 и 3 и чл. 5, ал. 4 от Конституцията.

Вносителят на искането посочва, че Законът за държавния бюджет на Република България за 2026 г. е приет с дефицит от 5,7% от брутния вътрешен продукт на страната, което „е в директно и преднамерено несъответствие“ с императивни разпоредби на Закона за публичните финанси. По този начин, според него, „е налице активно поддържано противоречие между два действащи акта от еднакъв ранг, при което държавните органи са поставени в абсурдната ситуация да трябва да нарушат единия закон, за да изпълнят другия“. Изтъква, че „[д]руга щеше да е ситуацията, ако предварително или дори успоредно с предложението за бюджета за 2026 г. бяха предложени изменения във фискалните правила фиксирани в Закона за публичните финанси“. Подчертава, че „[д]опускането на имплицитна дерогация на устройствен закон чрез ежегоден акт отваря вратата за чист законодателен произвол“. Заявява, че „[у]мишленото гласуване на дефицит извън разрешените граници вкарва страната в пряк конфликт с три нива на европейското законодателство“ – член 126 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Протокол (№12) относно процедурата при прекомерен дефицит и Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 година относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки.

За да обоснове нарушение на чл. 4, ал. 1 от Конституцията, вносителят сочи, че Законът за публичните финанси „е конкретизирал конституционния принцип на правовата държава в сферата на публичните финанси“, както и че този закон „не е обикновен отраслов закон“, а „представлява устройствен закон на публичните финанси“, който съдържа „императивни фискални правила“. Привежда доводи за нарушение на чл. 2, 22, 24, 25 и 27 от Закона за публичните финанси (ЗПФ), които уреждат допустимия размер на годишния дефицит и обстоятелствата, при които този размер може да бъде надвишен, като намира нарушението за „несъвместимо с принципа на правовата държава“.

Вносителят подчертава, че фискалните правила на Закона за публичните финанси са приети „с цел изпълнение на конституционното задължение на Република България да изпълнява правото на Европейския съюз, произтичащо от чл. 5, ал. 4 от Конституцията“, поради което „[п]редставляват националната правна рамка, чрез които Република България изпълнява своите задължения като държава членка на Европейския съюз“. Според него „законодателят не разполага със свободна преценка ежегодно да изменя или дерогира“ тази рамка чрез ежегодния закон за държавния бюджет, поради което приемането на Закона за държавния бюджет за 2026 г. в нарушение на установените с нея изисквания е противоконституционно.

Вносителят прави преглед на уредбата на въпроса за бюджетния дефицит спрямо брутния вътрешен продукт в правото на Европейския съюз и на относима практика на Конституционния съд.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, взе предвид следното:

Искането е направено от субект на инициатива по чл. 150, ал. 1 от Конституцията – 50 народни представители от 52-рото Народно събрание – и е съобразено с изискванията на чл. 17, ал. 1 и 2 ЗКС и на чл. 18, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС).

Искането има за предмет закон, който е обнародван и е от компетентността на Конституционния съд съгласно чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията.

Конституционният съд не се е произнасял с решение или с определение за недопустимост по искане с предмет Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г., поради което отрицателната процесуална предпоставка по смисъла на чл. 21, ал. 6 ЗКС не е налице.

По изложените съображения Конституционният съд приема, че искането за установяване на противоконституционност на Закона за

държавния бюджет на Република България за 2026 г. следва да бъде допуснато за разглеждане по същество.

На основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС като заинтересувани институции, които да представят становище по делото, следва да бъдат конституирани Народното събрание, президентът, Министерският съвет, Фискалният съвет и Икономическият и социален съвет.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС следва да бъдат поканени да предложат писмено правно мнение по предмета на делото следните изтъкнати специалисти от науката и практиката: проф. д-р Валери Димитров, проф. д-р Димитър Костов, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Иван Стоянов, проф. д-р Пламен Киров, доц. д-р Борислав Цеков, доц. д-р Зорница Йорданова, доц. д-р Савина Михайлова-Големинова, доц. д-р Юрий Кучев.

Заинтересуваните институции, както и поканените лица могат да представят становище и да дадат писмено правно мнение в двадесетдневен срок от съобщаването.

По изложените съображения и на основание чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд

ОПРЕДЕЛИ:

Допуска за разглеждане по същество искането на 50 народни представители от 52-рото Народно събрание за установяване на противоконституционност на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г. (обн. ДВ, бр. 69 от 2026 г.).

Конституира като заинтересувани институции по делото: Народното събрание, президента, Министерския съвет, Фискалния съвет и Икономическия и социален съвет.

Отправя покана за даване на писмено правно мнение до: проф. д-р Валери Димитров, проф. д-р Димитър Костов, проф. д-р Емилия Друмева,

проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Иван Стоянов, проф. д-р Пламен Киров, доц. д-р Борислав Цеков, доц. д-р Зорница Йорданова, доц. д-р Савина Михайлова-Големинова, доц. д-р Юрий Кучев.

На заинтересуваните институции и на поканените лица да се изпрати препис от искането и определението, като им предоставя двадесетдневен срок от датата на уведомяването за представяне на становище и за даване на писмено правно мнение.

Препис от определението да се изпрати на вносителя, който в двадесетдневен срок от уведомяването може да представи допълнителни съображения.

Председател:

Павлина Панова

Членове:

Надежда Джелепова

Десислава Атанасова

Атанас Семов

Галина Тонева

Красимир Влахов

Сашо Пенев

Янаки Стоилов

Невин Фети

Соня Янкулова

Орлин Колев

Борислав Белазелков